

พัฒนาการการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ในสิงคโปร์

THE DEVELOPMENT OF READING AND LEARNING PROMOTION IN SINGAPORE

สุรชาติ พุทธิมา*

Surachart Putthima*

*คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Rajabhat University

E-mail: Surachart_put@g.cmru.ac.th

Received : June 20, 2024

Revised : November 3, 2024

Accepted : November 3, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้อธิบายพัฒนาการของการสร้างวัฒนธรรมการอ่านและการเรียนรู้ของประเทศสิงคโปร์ จุดเริ่มต้นของความพยายามนี้เกิดขึ้นจากความมุ่งมั่นของผู้นำประเทศที่มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างและสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ของประชาชนชาวสิงคโปร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ที่ดำเนินงานภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของประเทศสิงคโปร์ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสัตว์ ฯ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำสำคัญ: แหล่งเรียนรู้, การส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้, สิงคโปร์

ABSTRACT

This article describes the development of Singapore's reading and learning culture. The beginning of this effort was born from the commitment of the country's leaders with a vision to develop human resources by promoting reading and learning through various activities and projects, as well as creating and supporting learning resources Singaporeans, especially the National Library of Singapore which operates under the management of the National Library of Singapore Board. The committee plays an influential role in developing Singapore's learning ecosystem, including various fascinating lifelong learning resources such as museums, art galleries, botanical gardens, zoos, etc., which are part of the learning ecosystem that promotes lifelong learning.

Keywords: Learning resources, Reading and learning Promotion, Singapore

บทนำ

หากกล่าวถึงประเทศที่มีความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของคนในประเทศกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน คนส่วนใหญ่จะนึกถึงถึงประเทศสิงคโปร์ สิงคโปร์ประเทศเล็ก ๆ ปลายแหลมมลายูที่มีผืนแผ่นดินอันน้อยนิด ไม่มีทรัพยากรธรรมชาติมากที่พอจะหล่อเลี้ยงคนในประเทศ ทั้งยังเคยตกเป็นประเทศอาณานิคมของต่างชาติ แต่สามารถก้าวขึ้นมาเป็นแถวหน้าของประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ และอาจจะมีความสำเร็จรุดหน้ากว่าประเทศที่มีทรัพยากรถึงพร้อมเสียด้วยซ้ำ แต่เดิมนั้นสิงคโปร์เป็นเมืองเล็ก ๆ ที่มีชื่อว่า “Temasek” หรือ เมืองแห่งท้องทะเล หรือชื่อพื้นเมืองของเกาะแห่งนี้ชื่อหนึ่งคือ “สิงคโปร์” ซึ่งมาจากตำนานที่ว่าเรือของเจ้าเมืองเมืองหนึ่งได้อับปางกลางท้องทะเลและในขณะที่พระองค์ได้ว่ายน้ำขึ้นฝั่งได้เห็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่มีลำตัวสีแดงและมีหัวคล้ายสิงโต พระองค์จึงได้สร้างเมืองใหม่ ณ เกาะแห่งนี้และได้ตั้งชื่อเกาะนี้ว่าสิงคโปร์ สำหรับที่ตั้งทางภูมิศาสตร์นั้นเป็นเกาะเล็ก ๆ ปลายคาบสมุทรมลายูซึ่งเป็นจุดแวะพักของเรือเดินสมุทรที่เดินทางมาค้าขายจากหลากหลายประเทศทั้งจีน อินเดีย และประเทศตะวันตกอีกหลาย ๆ ประเทศ เนื่องจากเป็นเสมือนจุดเชื่อมโยงด้านการค้าระหว่างเอเชียและยุโรป จากความสำคัญของการเป็นจุดแวะพักของเรือสินค้านี้ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับดินแดนแห่งนี้โดยประเทศอังกฤษซึ่งต้องการตั้งสถานีการค้าเพื่อขยายการค้าขายกับประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยมอบหมายให้เซอร์สแตมฟอร์ด ราฟเฟิลส์ (Sir Stamford Raffles) มาเจรจากับผู้ปกครองในยุคนั้น ซึ่งนายราฟเฟิลส์นั้นถือว่าเป็นบุคคลสำคัญของประวัติศาสตร์สิงคโปร์ เพราะหลังจากการเข้ามาของนายราฟเฟิลส์ ดินแดนแห่งนี้ก็ได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นเป็นลำดับ (Leinbach, Kennard, Winstedt, and Ho, 2024) แต่อย่างไรก็ตาม สิงคโปร์ก็ตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษอย่างสมบูรณ์ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นดินแดนที่สร้างผลกำไรอย่างมากมายมหาศาลจากการเก็บภาษีสินค้าให้แก่อังกฤษ ต่อมาเมื่อได้รับเอกราชจากอังกฤษและแยกตัวออกจากมาเลเซียแล้ว สิงคโปร์ก็ได้เริ่มก่อร่างสร้างประเทศด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จากประเทศที่มีภูมิประเทศเป็นเกาะที่มีขนาดเล็กที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สิงคโปร์ก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศที่มีเสถียรภาพมากที่สุดประเทศหนึ่งในเอเชียขึ้นชื่อในเรื่องการเติบโตทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง รวมถึงด้านการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในระดับสากล

วิสัยทัศน์แห่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สำหรับความสำเร็จของการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศสิงคโปร์นั้นคงจะเกิดขึ้นไม่ได้หากขาดผู้นำที่จุดประกายให้ชาวสิงคโปร์เห็นความสำคัญของการอ่านและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม ผู้ที่มีส่วนสำคัญในความสำเร็จของการพัฒนาสังคมแห่งเรียนรู้ในประเทศสิงคโปร์ คือ นายโก๊ะ จ๊ก ตง (Goh Chok Tong) นายกรัฐมนตรีคนที่ 2 ของประเทศสิงคโปร์เป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมาก เพราะตระหนักดีว่าสิงคโปร์เป็นประเทศเล็ก ๆ ที่ไม่มีทุนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติที่จะนำพาความเจริญก้าวหน้าเข้ามาสู่ประเทศได้นอกจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพ ดังนั้น นายกรัฐมนตรีผู้นี้จึงเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่าหากคนในสังคมมีคุณภาพ ได้รับการศึกษาที่ดี มีความคิดความอ่าน ประชาชนสิงคโปร์จะนำความรู้ที่มีมาพัฒนาประเทศชาติให้รุ่งเรืองได้ นอกจากนี้วิสัยทัศน์อันกว้างไกลของนายโก๊ะ จ๊ก ตง ที่ว่าทรัพยากรธรรมชาติอาจจะไม่ใช่ต้นทุนที่ดีที่สุดในการพัฒนาประเทศเนื่องจากทรัพยากรเหล่านี้ต้องหมดไปในสักวันหนึ่ง แต่สิ่งที่ยังจะคงอยู่และไม่หายไปจากประชาชนสิงคโปร์ คือ ความรู้ ดังนั้น จึงพยายามผลักดันนโยบายในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ด้วยมาตรการต่าง ๆ อาทิ การออกกฎหมาย การรณรงค์ การปลูกจิตสำนึกประชาชนในวันชาติด้วย

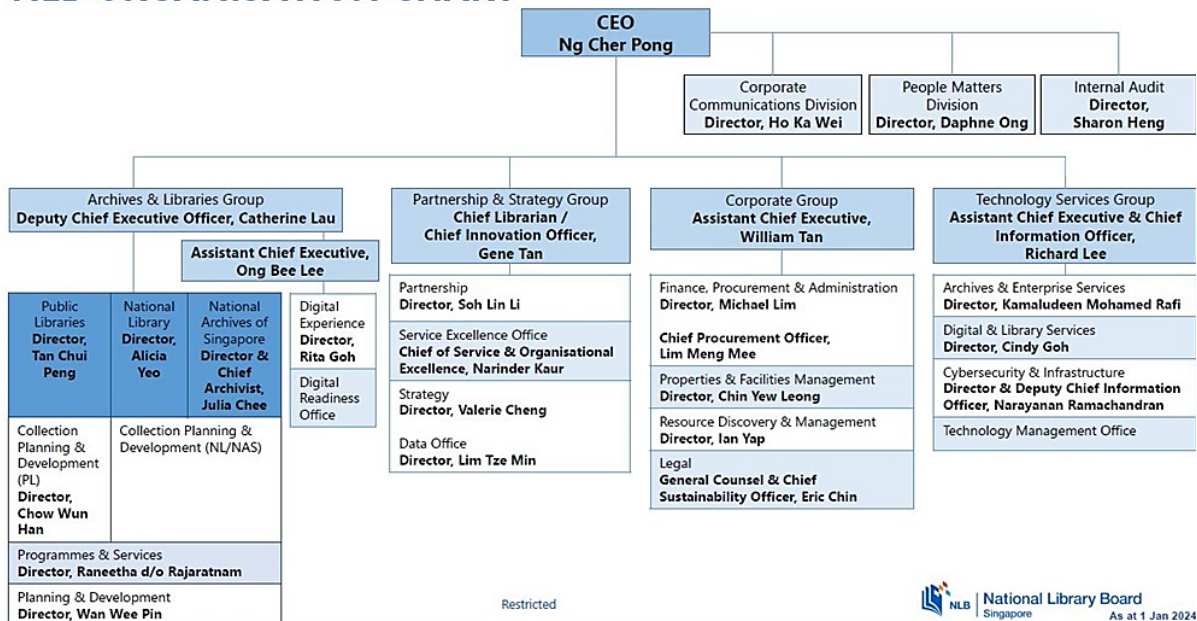
สำหรับการดำเนินงานในเรื่องของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมมากที่สุด คือ การจัดตั้งคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติ (National Library Board: NLB) ของประเทศสิงคโปร์ ขึ้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2538 เพื่อทำหน้าที่ในส่งเสริมการดำเนินการห้องสมุดในรูปแบบใหม่และการรู้สารสนเทศ โดยรับผิดชอบในการบริหารและกำหนดนโยบายการดำเนินงานทั้งในส่วนของหอสมุดแห่งชาติและห้องสมุดประชาชน ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับชาวสิงคโปร์ ตลอดจนแสวงหาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับห้องสมุด สถาบันการศึกษา หน่วยงาน สมาคมและองค์กรทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ (National Library Board Singapore, 2024a) การส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้

และประวัติศาสตร์ของสิงคโปร์ มีการดำเนินการผ่านหอสมุดแห่งชาติ หอจดหมายเหตุแห่งชาติของสิงคโปร์ และเครือข่ายห้องสมุดทั้ง 29 แห่ง ได้แก่

Ang Mo Kio Public Library	library@orchard
Bedok Public Library	Marine Parade Public Library
Bishan Public Library	Pasir Ris Public Library
Bukit Batok Public Library	Punggol Regional Library
Bukit Panjang Public Library	Queenstown Public Library
Central Public Library	Sembawang Public Library
Cheng San Public Library	Sengkang Public Library
Choa Chu Kang Public Library	Serangoon Public Library
Clementi Public Library	Singapore Botanic Gardens' Library
Geylang East Public Library	Tampines Regional Library
Jurong Regional Library	The LLiBrary
Jurong West Public Library	Toa Payoh Public Library
library@chinatown	Woodlands Regional Library
library@esplanade	Yishun Public Library
library@harbourfront	

ทั้งนี้ คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์มีโครงสร้างการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มงานหอจดหมายเหตุและห้องสมุด กลุ่มงานพันธมิตรและกลยุทธ์ กลุ่มงานบริหารองค์กร กลุ่มงานบริการเทคโนโลยี ดังภาพที่ 1

NLB ORGANISATION CHART

ภาพที่ 1 โครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์
ที่มา: (National Library Board Singapore, 2024b)

การดำเนินงานของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์นั้นอาศัยการมีส่วนร่วมของห้องสมุดต่าง ๆ ในสิงคโปร์และภาคีเครือข่ายในการเป็นแหล่งความรู้ที่มีชีวิต โดยมีวิสัยทัศน์ คือ นักอ่านเพื่อชีวิต ชุมชนแห่งการเรียนรู้ และประชาชาติผู้รอบรู้ (Readers for Life, Learning Communities, and a Knowledgeable Nation) จากวิสัยทัศน์ดังกล่าวนำไปสู่พันธกิจที่ว่าเราทำให้ความรู้มีชีวิตขึ้นมา จุดประกายจินตนาการและสร้างความเป็นไปได้ (We make knowledge come alive, spark imagination and create possibilities) (Menkhoff and Wirtz, 2018) ที่ผ่านมาคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติมีการดำเนินงานผ่านโปรแกรมและหลักสูตรต่าง ๆ ได้แก่

1. โปรแกรมอบรมการจัดการห้องสมุดและบริการสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยโครงการอบรม 9 โมดูล คือ การบริหารจัดการห้องสมุดและบริการ การตลาดและการส่งเสริมการใช้ห้องสมุด การกำหนดนโยบายในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและการจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศ การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าและเครื่องมือที่ใช้ ทักษะการสืบค้นสารสนเทศ ทักษะการสืบค้นฐานข้อมูล นโยบายและกระบวนการในงานยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ ทักษะในการปรับแต่งสารสนเทศและการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิธีการที่ใช้ในการอบรมทั้ง 9 โมดูลข้างต้น คือ การเรียนในห้องเรียน การเรียนรู้ผ่านการทำโครงการ การเรียนผ่านอีเลิร์นนิ่งและการปฏิบัติงานจริง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของบรรณารักษ์ นักสารสนเทศ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดแห่งชาติและห้องสมุดประชาชนสาขาต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์

2. หลักสูตรการอบรมการรู้สารสนเทศสำหรับคนสิงคโปร์โดยแบ่งออกเป็นระดับนักเรียน นักศึกษา และระดับนักวิชาการซึ่งมีหลายหัวข้อที่น่าสนใจ อาทิ การอ้างอิงผลงานของผู้อื่นในงานวิชาการ การใช้งานสื่อใหม่ (New media) และเครือข่ายสังคมออนไลน์ การสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต การทำรายงานการค้นคว้าและงานวิจัย ฯลฯ ไม่เพียงเท่านั้น คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์เล็งเห็นว่านอกจากการวางโครงสร้างพื้นฐานของห้องสมุดต่าง ๆ ในสิงคโปร์ให้มีทรัพยากรสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้ที่ครบครัน ตลอดจนการจัดบริการสารสนเทศที่สะดวกสบายด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยแล้ว หัวใจหลักของการสร้างคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนสิงคโปร์ คือ การสอนให้ประชาชนรักการอ่าน รู้จักวิธีการเลือกหนังสือเพื่อเสริมสร้างความรู้และพัฒนาตนเอง ดังนั้น คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์จึงมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการอ่านอีกด้วย ซึ่งโครงการส่งเสริมการอ่านที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ มีดังนี้

2.1 โครงการ National Kids Read Program เป็นโครงการที่เปิดรับสมัครอาสาสมัครเพื่ออ่านหนังสือ เล่านิทานให้เด็ก ๆ ในชุมชนตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษาโดยเน้นให้เด็กได้มีส่วนร่วม สนุกสนานกับเรื่องเล่า เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในเรื่องเล่า และได้ข้อคิดดี ๆ จากเรื่องเล่าหรือนิทานที่ฟัง

2.2 โครงการ 10,000 & More Father Reading ที่สนับสนุนให้คุณพ่อจากทุกอาชีพอ่านหนังสือให้ลูกฟัง หรืออ่านหนังสือกับลูก ๆ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความผูกพันระหว่างพ่อกับลูกผ่านการอ่านหนังสือ

2.3 โครงการ Read a story with my Dad เป็นการแข่งขันวิจารณ์หนังสือ โดยมีโรงเรียนอนุบาล และศูนย์ดูแลเด็กเข้าร่วม โดยห้องสมุดแห่งชาติจะมีการแจกให้เด็ก ๆ จากนั้นให้เด็ก ๆ นำกลับไปที่บ้านให้พ่ออ่านให้ฟัง เมื่ออ่านเสร็จแล้วก็ส่งการ์ดกลับมาที่ห้องสมุดแห่งชาติ เพื่อเลือกการ์ดและให้รางวัล ผู้ที่ได้รับคัดเลือกก็จะมาที่ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือและทำกิจกรรมร่วมกัน จากนั้นบรรดาคุณพ่อก็จะมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และประสบการณ์การอ่านหนังสือให้ลูก ๆ ฟัง และจัดทำหนังสือเพื่อเผยแพร่ต่อไป

2.4 โครงการ Read! Singapore เป็นโครงการรณรงค์การอ่านทั่วประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายคือปลูกฝังการรักการอ่านในชุมชนทั่วประเทศ เสริมสร้างความรักและผูกพันของคนในชุมชน รวมทั้งจุดประกายจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ให้กับคนสิงคโปร์ รวมทั้งส่งเสริมนักเขียนในประเทศทั้ง 4 ภาษาที่เป็นภาษาราชการคือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษามลายู และภาษาทมิฬโดยคัดเลือกหนังสือที่เขียนโดยนักเขียนทั้ง 4 ภาษา อย่างน้อยภาษาละ 1 เล่ม ทั้งนี้ หนังสือที่ได้รับคัดเลือกในแต่ละภาษาจะถูกแปลเป็นอีกสามภาษาเพื่อส่งเสริมการอ่านในหมู่ชาวสิงคโปร์ทุกเชื้อชาติและทุกชุมชน เป้าหมายหลักของโครงการ คือ การส่งเสริมการอ่านในหมู่ประชาชนชาวสิงคโปร์ โดยจุดประเด็นหัวข้อการพบปะพูดคุยในหัวข้อต่าง ๆ ที่หลากหลายจากหนังสือเรื่องเดียวกัน นอกจากนี้ยังมุ่งพัฒนาให้

ชาวสิงคโปร์มีทักษะการคิดแบบวิพากษ์วิจารณ์ (Critical thinking) มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก และมีจินตนาการผ่านกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เช่น การเล่นเกมจากวรรณกรรมและการพูดคุยกันในวงสนทนาเกี่ยวกับหนังสือที่ได้อ่าน

นอกจากโครงการส่งเสริมการอ่านข้างต้นแล้ว ปัจจุบันรัฐบาลสิงคโปร์ยังดำเนินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในอนาคตหรือโครงการ SkillsFuture ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนระดับชาติที่มุ่งสร้างให้เกิดโอกาสแก่ชาวสิงคโปร์ในการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ตลอดชีวิต (Government of Singapore, 2024) ไม่ว่าจะเป็นคนสิงคโปร์ที่อยู่ในช่วงวัยไหน ตั้งแต่เด็ก คนวัยทำงาน ผู้สูงอายุ คนที่เคยมีพื้นการศึกษาในระดับใดมากก็ตาม หรือไม่มีการศึกษา ก็สามารถมีอนาคตที่ดีขึ้นได้ด้วยการเรียนรู้ทักษะใหม่ โดยรัฐบาลมองว่าการสร้างทักษะแห่งอนาคตดังกล่าวจะเป็นการสร้างอนาคตให้กับประเทศ ดังนั้น รัฐบาลจึงเน้นย้ำให้ประชาชนทุกคนตระหนักว่าแม้กระทั่งผู้ที่ทำงานแล้วก็ยังต้องเรียนรู้อยู่เสมอ ซึ่งโครงการ SkillsFuture ของสิงคโปร์นี้ทำให้คนทุกวัยสามารถเรียนรู้ทักษะและอาชีพได้ทั้งระบบออนไลน์และออฟไลน์ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

หอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์กับสังคมพหุวัฒนธรรม

สำหรับจุดเริ่มต้นของหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์นั้นสามารถย้อนกลับไปได้ตั้งแต่การเข้ามาในดินแดนแห่งนี้ของเซอร์สแตมฟอร์ด ราฟเฟิลส์ ผู้ก่อตั้งประเทศสิงคโปร์ นายราฟเฟิลส์มีความต้องการให้มีการรวบรวมหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของประเทศสิงคโปร์ ดังนั้นจึงมีการรวบรวมเอกสารดังกล่าวและจัดตั้งห้องสมุดสิงคโปร์ (Singapore Library) ขึ้นในปี พ.ศ. 2378 ต่อมาในปี พ.ศ. 2430 ได้มีการย้ายห้องสมุดสิงคโปร์ไปรวมกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในปัจจุบัน และตั้งชื่อใหม่ว่าพิพิธภัณฑสถานและห้องสมุดราฟเฟิลส์ (Raffles Library and Museum) ภายหลังจากห้องสมุดดังกล่าวได้มีการแยกตัวออกมาดำเนินการเป็นเอกเทศ ณ อาคารหอสมุดแห่งชาติบนถนนสแตมฟอร์ดซึ่งตั้งอยู่ใกล้ ๆ กับอาคารหลังเดิมในปี พ.ศ. 2503 โดยใช้ชื่อห้องสมุดว่าห้องสมุดลี กงเชียน (Lee Kong Chian Reference Library) ตามชื่อของนายลี กง เชียนซึ่งเป็นผู้บริจาครายใหญ่ในการก่อสร้างอาคารหอสมุด แต่เมื่อเวลาผ่านไปที่ทำการหอสมุดแห่งชาติดังกล่าวเริ่มคับแคบ คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์จึงได้มีมติให้ก่อสร้างอาคารที่ทำการหอสมุดแห่งชาติหลังใหม่บนถนนวิกตอเรีย และคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ได้ทำการย้ายห้องสมุดมายังอาคารที่ทำการหอสมุดแห่งชาติแห่งล่าสุดเมื่อปลายเดือนกรกฎาคมปี พ.ศ. 2548 (Sidek, 2007)

อาคารหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์บนถนนวิกตอเรีย (Victoria Street) ถือเป็นห้องสมุดที่มีความโดดเด่นและทันสมัย แต่แฝงด้วยความเรียบง่าย ร่มเย็น เพราะผู้ดูแลอาคารพยายามให้อาคารแห่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติโดยการปลูกต้นไม้โดยรอบและตัวอาคารเป็นกระจกใสทำให้ปลอดโปร่ง โล่งและดูสะอาด ทำเลที่ตั้งของอาคารอยู่ใจกลางเมืองไม่ไกลจากถนนออร์ชาร์ดมากนัก ดังนั้น การเดินทางไปยังแหล่งความรู้แห่งนี้จึงสะดวกสบายเนื่องจากติดถนนใหญ่และใกล้กับสถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน (MRT) หากผู้ใช้ที่มีรถยนต์ส่วนตัวสามารถนำมาจอดขึ้นใต้ดินของตัวอาคารได้ภายในตัวอาคารมีพื้นที่สำหรับกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ อาทิ โรงละคร พื้นที่ทำกิจกรรมโดยรอบ พื้นที่บริการและสำนักงานภายในตัวอาคาร โดยเป็นที่ตั้งของทั้งหอสมุดแห่งชาติและห้องสมุดประชาชน ซึ่งทั้ง 2 หน่วยงานอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ โดยห้องสมุดประชาชนทำหน้าที่ในการบริการหนังสือและสื่อความรู้ทั่วไปแก่ประชาชนชาวสิงคโปร์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านซึ่งหมุนเวียนกันไปในแต่ละช่วงเวลา ส่วนหอสมุดแห่งชาติมีหน้าที่ในการจัดเก็บและให้บริการหนังสือ เอกสารหายาก และสื่อการศึกษาต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นมาตลอดจนพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของสิงคโปร์ และเอกสารสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายหลักของหอสมุดแห่งชาติที่ให้บริการ คือ นักวิชาชีพด้านต่าง ๆ นักวิจัย รวมทั้งนักศึกษาในสิงคโปร์และต่างประเทศ

ภาพที่ 2 อาคารหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์หรือห้องสมุดลี กง เซียน
ที่มา: (National Library Board Singapore, 2024c)

หนังสือและเอกสารที่ให้บริการในหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์นั้นมีถึง 4 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษา มาเลย์ และภาษาทมิฬ เนื่องจากคนสิงคโปร์มีหลายเชื้อชาติ หลายภาษา แต่ส่วนใหญ่ก็เป็นหนังสือภาษาอังกฤษ เพราะ ภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในภาษาราชการของสิงคโปร์และเป็นภาษาหลักที่ใช้ในการเรียนการสอนของโรงเรียนต่างๆ ดังนั้น คนสิงคโปร์รุ่นใหม่ที่ได้รับการศึกษามีความสามารถอ่านและใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้เองจึงมีผู้กล่าว อย่างติดตลกไว้ว่าหากแม้ประเทศเล็กๆ อย่างสิงคโปร์ไม่มีนักเขียนหรือนักประพันธ์ก็ไม่เกิดปัญหาเพราะคนสิงคโปร์ สามารถอ่านหนังสือจากทั่วทุกมุมโลกได้หากหนังสือเหล่านั้นเป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้หอสมุดแห่งชาติมีจุดบริการ ตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า (Reference and Information Service) ทุกชั้น ซึ่งให้บริการโดยนักสารสนเทศที่มีความรู้เฉพาะด้าน เช่น จุดบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ซึ่งผู้ให้บริการในชั้นนี้จะมีรู้ทางด้านศิลปะและ ธุรกิจเป็นพื้นฐานผนวกกับความรู้ทางด้านบรรณารักษ์ ดังนั้น หากผู้ใช้บริการต้องการคำแนะนำหรือความช่วยเหลือในการสืบค้นสารสนเทศในเรื่องดังกล่าวก็สามารถที่จะติดต่อขอรับความช่วยเหลือจากนักสารสนเทศซึ่งจะให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สำหรับบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติงานใน หอสมุดแห่งชาติเป็นบรรณารักษ์งานบริการและส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานคัดเลือกและจัดหา ทรัพยากรสารสนเทศตลอดจนการดำเนินการทางเทคนิคต่าง ๆ ก่อนที่หนังสือจะพร้อมให้บริการนั้นเป็นหน้าที่ของคณะ ดำเนินงานทางเทคนิคอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่ได้สังกัดหอสมุดแห่งชาติ หากผู้ใช้ที่มีความชำนาญในการค้นหาข้อมูลอยู่แล้วก็ สามารถใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดได้อย่างสะดวกเพราะมีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในระบบงานของห้องสมุดได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีจุดบริการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลต่างๆ และมีบริการถ่ายเอกสารที่ผู้ใช้บริการ สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง เพราะที่หอสมุดแห่งชาติไม่อนุญาตให้ยืมหนังสือหรือเอกสารใด ๆ ออกจากห้องสมุด

กุญแจสำคัญในการดำเนินงานของหอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ คือ การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่ง หอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์มีการให้บริการที่เป็นเลิศช่วยเสริมความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เน้นผู้ใช้บริการเป็น ศูนย์กลาง ตัวอย่างกลยุทธ์นวัตกรรมอันชาญฉลาดที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการดำเนินงานของหอสมุดแห่งชาติ สิงคโปร์ เช่น เทคโนโลยีการบริการตนเองที่ส่งผ่านแอปพลิเคชัน หุ่นยนต์รับคืนหนังสืออัตโนมัติ หุ่นยนต์อ่านชั้นวาง ทรัพยากรสารสนเทศ ฯ (Menkhoff and Wirtz, 2018) ความมุ่งมั่นในการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของ หอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างหอสมุดแห่งอนาคตร่วมกับสมาชิกชุมชนประเภทต่าง ๆ อันเป็นการ เตรียมความพร้อมของทั้งห้องสมุดและประชากรของประเทศสิงคโปร์สำหรับสังคมแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

GLAM แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคมแห่งการเรียนรู้

สิงคโปร์เป็นประเทศที่โดดเด่นในการบริหารจัดการแกลม (GLAM) ซึ่งเป็นคำรวมของอักษรย่อของแหล่งเรียนรู้ 4 ประเภท ได้แก่ หอศิลป์ (Galleries), ห้องสมุด (Libraries), หอจดหมายเหตุ (Archives) และพิพิธภัณฑ์ (Museums) อันเป็นองค์ประกอบของระบบนิเวศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งนอกจากจะมีหอสมุดแห่งชาติที่ตอบโจทย์แหล่งเรียนรู้สำหรับสังคมพหุวัฒนธรรมแล้ว ประเทศสิงคโปร์ยังมีแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่หลากหลายตอบสนองความสนใจของผู้คน อาทิ

1. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสิงคโปร์ (National Museum of Singapore) นอกจากเป็นพิพิธภัณฑ์ที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศสิงคโปร์แล้วยังเป็นสถานที่สำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรม ซึ่งนำเสนอพัฒนาการของประเทศสิงคโปร์ที่เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว โดยมีหอศิลป์ ให้ผู้เข้าชมได้สำรวจอย่างเพลิดเพลิน พร้อมทั้งชมสิ่งประดิษฐ์มากกว่า 1,700 ชิ้น

2. พิพิธภัณฑ์อารยธรรมเอเชีย (Asian Civilisations Museum) ตั้งอยู่ในอาคารเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ซึ่งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำสิงคโปร์ และทำหน้าที่เล่าขานถึงอารยธรรมเอเชียผ่านคอลเลกชันที่จัดแสดงอย่างถาวร โดยบอกเล่าเรื่องราวของการผสมผสานของเชื้อชาติและวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายในเกาะเล็กๆ จนได้รับการขนานนามว่าเป็นแหล่งหลอมรวมวัฒนธรรมแห่งเอเชีย พิพิธภัณฑ์ ACM แห่งนี้เน้นความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ ของเอเชีย และระหว่างเอเชียกับภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วโลก จุดเด่น คือหอศิลป์ “Trade and the Exchange of Ideas” ซึ่งจัดแสดงโบราณวัตถุและผลงานศิลปะที่บอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ของสิงคโปร์ในฐานะหนึ่งในศูนย์กลางการค้าโลก

3. หอศิลป์แห่งชาติสิงคโปร์ (National Gallery Singapore) เป็นพิพิธภัณฑ์ทางศิลปะที่ใหญ่ที่สุดของประเทศสิงคโปร์ ตั้งอยู่ในอาคารที่โดดเด่นที่สุดสองแห่ง ได้แก่ อดีตศาลฎีกาและศาลากลาง ที่ถูกบูรณะทำให้มีสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์และผสมผสานกันอย่างลงตัว ซึ่งหอศิลป์แห่งชาติสิงคโปร์นี้จัดแสดงผลงานศิลปะมากกว่า 1,000 ชิ้น โดยมีทั้งศิลปะท้องถิ่นและศิลปะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

4. พิพิธภัณฑ์ศิลปะและศาสตร์ (ArtScience Museum) เป็นพิพิธภัณฑ์ที่เป็นศูนย์รวมของศิลปะ อวกาศ เทคโนโลยี และอื่น ๆ อีกมากมาย ตั้งอยู่ที่มารีนาเบย์แซนด์ (Marina Bay Sands) มีขนาดใหญ่ถึง 6,000 ตารางเมตร และมีแกลเลอรีให้ชมกว่า 21 ห้องจัดแสดง เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีความหลากหลายของสิ่งจัดแสดงที่ผู้เข้าชมสามารถเรียนรู้ได้อย่างเพลิดเพลินตามความสนใจ

5. ศูนย์วิทยาศาสตร์สิงคโปร์ (Science Centre Singapore) เป็นหนึ่งในศูนย์วิทยาศาสตร์ชั้นนำที่เป็นสถาบันการศึกษาให้ความรู้และแรงบันดาลใจให้กับคนรุ่นใหม่ จุดเด่น คือ Singapore Omni Theatre ซึ่งเป็นโรงละครสูง 5 ชั้นรูปทรงโดมแห่งเดียวในสิงคโปร์ที่ใช้ระบบ Digital FullDome 8K ใหม่ล่าสุดและสว่างที่สุดในโลก ทำให้ภาพที่นำเสนอบนหน้าจอโดมกว้าง 23 เมตร มีความคมชัดเสมือนจริง นอกจากนี้ยังมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์น้ำที่ผู้เข้าชมจะสามารถศึกษาวงจรชีวิตของผีเสื้อหลากหลายสายพันธุ์ได้อย่างใกล้ชิด

6. พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติ หลี่ กง เจียน (Lee Kong Chian Natural History Museum) เป็นพิพิธภัณฑ์รวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพโดยตั้งอยู่ในอาคารสูง 7 ชั้น มีขนาดกว้างขวางถึง 8,500 ตารางเมตร และมีโซนให้เยี่ยมชมถึง 16 โซน นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตบนโลกในอดีตและปัจจุบัน อาทิ พืช สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และไดโนเสาร์ ซึ่งจัดแสดงซากฟอสซิลของไดโนเสาร์คอยาวที่มีสภาพสมบูรณ์อย่างมาก

7. สิงคโปร์ ซิตี้ แกลเลอรี (Singapore City Gallery) เป็นสถานที่บอกเล่าเรื่องราวการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของประเทศจากเมืองท่าการค้าเล็ก ๆ มาสู่มหานครชั้นนำของโลกภายในระยะเวลาเพียง 5 ทศวรรษ โดยได้รวบรวมข้อมูลความท้าทายและความพยายามต่าง ๆ ในการวางผังเมืองของประเทศในพื้นที่สำคัญ ๆ กว่า 10 แห่ง พร้อมงานนิทรรศการแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive) จุดเด่น คือ โมเดลทางสถาปัตยกรรมขนาดใหญ่ที่นำเสนอภาพมุมสูงย่านใจกลางเมือง ซึ่งจะมีชีวิตชีวาขึ้นมาด้วยการแสดงแสงสีเสียงประกอบ ผ่านการแสดงผลภาพพาโนรามา 270 องศาที่แสดงให้เห็นภาพของชีวิตประจำวันในสิงคโปร์ตั้งแต่พลบค่ำจนถึงรุ่งอรุณ เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการวางผังเมืองและข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับความพยายามในการอนุรักษ์พื้นที่ของประเทศสิงคโปร์

8. ศูนย์มรดกอินเดีย (Indian Heritage Centre) ที่เป็นพิพิธภัณฑ์แห่งแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่รวบรวมมรดกทางวัฒนธรรมอันหลากหลายของชุมชนท้องถิ่นของอินเดียไว้ให้ชาวสิงคโปร์และผู้ที่สนใจได้มาเรียนรู้และเพลิดเพลินไปกับสถาปัตยกรรมที่ผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมอินเดียแบบดั้งเดิมเข้ากับสมัยใหม่ ซึ่งบอกเล่าเรื่องราวความรุ่งเรืองของวัฒนธรรมอินเดียและผู้ริเริ่มชุมชนอินเดียในประเทศสิงคโปร์

9. สวนพฤกษศาสตร์สิงคโปร์ (Singapore Botanic Gardens) เป็นสวนพฤกษศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1859 โดยสมาคมเกษตรพืชสวนบนพื้นที่ 60 เอเคอร์และได้รับการแปลงโฉมจากพื้นที่เพาะปลูกที่ทิ้งร้าง มาเป็นสวนเพื่อการสนทนาการที่ได้รับความนิยมอย่างมากจากทั้งคนสิงคโปร์และนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาวิจัยชั้นนำทางพฤกษศาสตร์และพืชสวนแล้ว ยังเป็นสถานที่สำหรับกิจกรรมสนทนาการ เช่น การวิ่งจ็อกกิ้ง การรับประทานอาหาร หรือการพักผ่อนหย่อนใจ อีกด้วย

10. สวนสัตว์สิงคโปร์ (Singapore Zoo) เริ่มก่อตั้งในปี ค.ศ. 1973 โดยตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะสิงคโปร์ เป็นแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตของสัตว์ป่าพันธุ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ โดยสวนสัตว์แห่งนี้ได้รับรางวัลระดับประเทศและระดับสากลมากมาย ได้แก่ การยกย่องชมเชยจากนิตยสาร Forbes Traveler ในฐานะหนึ่งในสวนสัตว์ที่ดีที่สุดในโลก รางวัล Asian Attraction Awards ในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวในหมวดอุทยานสัตว์ป่าที่ได้รับความนิยมมากที่สุด และยังได้รับรางวัล Tourism Award ครั้งที่ 22 จากการท่องเที่ยวสิงคโปร์ในฐานะสถานที่ที่ให้บริการพักผ่อนหย่อนใจที่ดีที่สุดแห่งปี

จากตัวอย่างของแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตข้างต้นจะเห็นได้ถึงความพยายามของประเทศสิงคโปร์และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เป็นเครือข่ายในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เข้าถึงได้ง่าย มีความหลากหลายตอบสนองลักษณะและธรรมชาติความสนใจของคนวัยต่าง ๆ และสอดคล้องกับสภาพสังคม ตลอดจนมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เข้าชมเพื่อให้แหล่งเรียนรู้ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศการเรียนรู้ตามอริยาศัยที่ช่วยจุดประกายการเรียนรู้และเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพของคนในประเทศที่ควบคู่ไปกับระบบการศึกษาที่มีคุณภาพนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศสิงคโปร์

สรุป

สิงคโปร์เป็นประเทศหนึ่งที่มีความโดดเด่นในแง่ของการพัฒนาทุนมนุษย์ โดยผู้นำประเทศมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาศักยภาพกำลังคนผ่านกิจกรรมและโครงการ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานในการพัฒนาการอ่านและการเรียนรู้ของคนในชาติ หอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์เป็นหนึ่งในแหล่งเรียนรู้ในหลายๆ แหล่งของประเทศสิงคโปร์ รวมทั้งยังมีแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่น่าสนใจ อาทิ พิพิธภัณฑ์ศิลปะ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสัตว์ ฯลฯ ซึ่งประกอบกันเป็นระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตภายในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของคนในสังคม แม้ว่าแหล่งเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ของระบบนิเวศการเรียนรู้ แต่การมีแหล่งเรียนรู้ที่มากมายนั้นยังไม่สำคัญเท่ากับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจและดึงดูดผู้สนใจเข้าไปศึกษาหาความรู้ซึ่งประเทศสิงคโปร์ก็สามารถทำได้อย่างลงตัว ดังนั้น การสร้างสังคมแห่งการอ่านและการเรียนรู้ให้สำเร็จได้ ผู้บริหารประเทศนั้นต้องมีวิสัยทัศน์ มีทัศนคติเชิงบวก และเห็นความสำคัญของการอ่านและการเรียนรู้อย่างจริงจัง ดังจะเห็นว่าผู้บริหารประเทศสิงคโปร์มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการพยายามพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพ เพราะคุณภาพของประชาชนส่งผลถึงสังคมและประเทศชาติที่มีศักยภาพ การฉีกกรอบก้าวข้ามข้อจำกัดนี้ไม่เพียงแต่ทำให้สิงคโปร์อยู่รอดในสังคมโลกเท่านั้น แต่ยังทำให้สิงคโปร์เป็นประเทศที่โดดเด่นที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

บรรณานุกรม

- Government of Singapore. (2024). *About SkillsFuture Singapore*.
<https://www.skillsfuture.gov.sg/aboutsg>
- Leinbach, T.R., Kennard, A., Winstedt, R. O. and Ho, R. (2024). *History of Singapore*.
<https://www.britannica.com/topic/history-of-Singapore>
- Menkhoff, T. and Wirtz, J. (2018). National Library Board Singapore: World-Class Service through Innovation and People Centricity. In *Services Marketing: People, Technology, Strategy* (pp.1-10) Singapore: World Scientific.
- National Library Board Singapore. (2024a). *About Us*. <https://www.nlb.gov.sg/main/about-us>
- National Library Board Singapore. (2024b). *NLB Leadership Team*.
<https://www.nlb.gov.sg/main/about-us/nlb-leadership-team>
- National Library Board Singapore. (2024c). *Our Libraries and Locations*.
<https://www.nlb.gov.sg/main/visit-us/our-libraries-and-locations>
- Sidek, A.,(Ed.), (2007). *The people's library: 50 years of national and public library services*. Singapore: National Library Board Singapore.

